

Список використаних джерел

1. Дмитренко М. Політична система України: розвиток в умовах глобалізації та інформаційної революції. К.: Знання України, 2008. 544 с.
2. Кремень В. Г. Консолідаційна парадигма модернізації України. Сучасне філософське антропологічне знання в контексті викликів доби: дев'яті шинкаруківські читання: матеріали міжнар. наук. прак. конфер., 18 квітня 2014 р. Хм.; ЦНП, 2014. С. 8-16.

Науковий керівник: Морарь М. В., д.політ.н., професор кафедри СГН

ФОРМУВАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНІВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ (НАЗВИ ПОСУДУ ТА АКСЕСУАРІВ)

Кацька В.О., *katskaya_valua@ukr.net*

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Харчування відіграє в житті людини дуже важливу роль, саме тому українська термінологія харчової промисловості – це великий за обсягом шар спеціальної лексики, вивчення якого, без сумніву, становить науковий інтерес для лінгвістів. Термінологія харчової промисловості є малодослідженою. Відомо, що видано «Російсько-український словник для працівників харчової промисловості» (1996) (РУСПЦП). Окрему групу слів-термінів зазначеної галузі становлять назви посуду та аксесуарів. Назви посуду, їх етимологія словотвірні особливості вже були предметом зацікавлення науковців [1; 2]. Проте досліджень, у яких би на конкретному сучасному матеріалі було б розглянуто нові лексеми не було, **Мета роботи** – простежити історію виникнення термінів харчової промисловості, а саме: формування тематичної групи «назви посуду та аксесуарів». **Матеріалом дослідження** слугувала суцільна вибірка термінів сфери виробництва продуктів харчування, зафіксованих у галузевих стандартах, загальнономовних тлумачних і термінологічних словниках.

Побутова лексика цієї тематичної групи засвідчена вже в найдавніших писемних пам'ятках Київської Русі, зокрема “Слові о полку Ігоревім”, згодом у козацьких літописах Величка, Самовидця, Граб'янки, у творах красного письменства. Давньоукраїнська номенклатура посуду засвідчує багатство цієї галузі матеріальної культури. Для варіння їжі ще з праслов'янської епохи вживалися назви для позначення глиняного посуду – гърньць „горщик” (діал. горнець), або металевого – котель «казан, котел», для смаження – металева сковорода. Ці лексеми функціонують і в сучасній українській мові з такою ж семантикою: горщик “глиняний посуд, у якому варять їжу, сковорода “неглибокий круглий посуд, в якому смажать їжу, котел “металева, переважно округлої форми посудина для варіння їжі, кип'ятіння води тощо”. Усі ці лексеми мали первісну мотивацію, як і більшість слів-назв конкретних предметів, яка, проте, з часом втрачається.

Що стосується сучасної термінології харчової промисловості очевидно, що більшість лексичних інновацій серед назв посуду та аксесуарів – це безпосередні запозичення з англійської мови, які приходять у мову разом з позначуваною реалією. Наприклад, виготовлення марципанів та мастики неможливе без **моулдів** та **плунжерів**. Це спеціальні форми, за допомогою яких кондитерська маса набуває різноманітних форм: квіток, зірочок, сердечок, метеликів, листочків та багато іншого. Ними прикрашають торти і тістечка. **Карвінг** – ще одне незвичне для нашого вуха слово, яке означає мистецтво художнього вирізання картин і фігур з овочів, фруктів, кондитерської маси. Сфера приготування напоїв дала численні новітні лексеми, серед яких варто згадати: **пляшку для флейрингу, гейзер, джагу, джигер, диспенсер, ример та стрейнер**. Лексема «гейзер» була переосмислена і відносно означеної галузі означає спеціальну насадку на пляшку, що дозволяє наливати складові коктейлів тонкими цівочками. *Флейринг* – мистецтво жонглювання пляшками, частина популярних бармен-шоу. *Ример* являє собою прилад, в якому знаходиться сіль та

цукор, котрими прикрашають бокали. *Джага* – просто невеличкий глечик для молока. *Джигер* – мірна скляночка, *стрейнер* – ситечко, що не дозволяє льодяній крихті потрапити у бокал.

Таким чином, постійне поповнення тематичної групи „назви посуду та аксесуари” відбувається: а) шляхом уведення в обіг власних національномовних новотворень; б) калькуванням з інших мов; в) запозиченням іншомовних лексем з подальшим їх коригуванням та пристосуванням до норм і законів української мови.

Список використаних джерел:

1. Вакалюк Я.Ю. Назви посуду та іншого кухонного начиння в українській мові. *Культура слова*. 1985. Вип. 29. С.45-46.
2. П'яст Н.Й. Становлення лексико-семантичної групи на позначення посуду для напоїв. Система і структура східнослов'янських мов: Зб. наук. праць. К.: Знання, 2002. С. 213 - 222.

Науковий керівник: Максимець О. М., к.філол.н., доцент кафедри СГН.

МИЛОЗВУЧНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Кравець З.О., *kravetz.01@gmail.com*

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Носії української мови підкреслюють передусім її **милозвучність**. Тому **метою** роботи стало дослідження елементів милозвучності української мови. Поняття милозвучності, благозвучності, евфонії (точний давньо-грецький відповідник терміна) існувало вже у Стародавній Греції. У Демокріта була праця (не збережена) "Про милозвучні й немилосвучні літери" (тут малися на увазі, звичайно, звуки). Про милозвучність (виражену, зокрема, в усуненні збігу голосних – зяння) і зміни слів на догоду милозвучності йдеться в діалозі Платона "Кратіл". Арістотель ("Риторика", III, 2) твердить: "...Краса слова, як говорить Лікімній, полягає в самому звукові чи в його [скоріше слова, ніж звука. – Ю.М.] значенні". Визначний письменник В.І.Самійленко зазначає: "Відомо було досі, що вкраїнська мова своєю доброзвучністю займає одно з перших місць (може третє або четверте) між усіма європейськими мовами. Цю думку дуже легко пояснити фактами фонетики. Наша мова (в основному своєму діалекті) має тільки чисті, виразні голосівки (vocalis) а, е, і, и, о, у. Н.І.Тоцька підкреслює, що в українському народнопоетичному мовленні, яке найбільше зберігає національні основи української мови, голосних 45-46%, але в літературному мовленні українська мова під різними іншомовними впливами багато в чому втратила свою вокалічність, і кількість голосних знизилася до 42%. В українській мові один приголосний між двома голосними зустрічається в середньому вдвічі частіше, ніж ужиті підряд два приголосні в тій самій позиції, тоді як збіги голосних і сполучення більш як двох приголосних підряд за своєю частотою не виходять за межі кількох відсотків.

Отже, формальним вираженням милозвучності української мови є передусім чергування голосних і приголосних. Це особливо характерне для української мови явище виражається, зокрема, в:

варіативності "префіксів-прийменників" в / у, і / й, з / із / зі / зо, до / д (д мені – Ю.Федькович), під / піді, над / наді, перед / переді, від / віді / од / оді, о / об (о шостій – об одинадцятій), такождіалектн. к / ік / ку, коби / коб тощо;

чергуванні і / й, у / в (що належать до кореня) на початку складу, який збігається з початком слова (імовірний / ймовірний, учити / вчити);

варіюванні зворотної частки (постфікса) ся / сь, часток же / ж, б / би, лише / лиш, хоча / хоч тощо.